

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NATIONAL
SENIOR CERTIFICATE**

KREITI YA 12

SEPEDI LELEME LA GAE (HL)

LEPHEPHE LA PELE (P1)

DIBATSELA 2012

MEMORANTAMO

MEPUTSO: 70

Palomoka ya matlakala a memorantamo ke 5.

KAROLO YA A: TEKATLHAOLOGANYO**POTŠIŠO YA 1**

- 1.1 1.1.1 B/Ditrekere. (1)
- 1.1.2 Kgabaganya. (1)
- 1.1.3 Go hlola dikotsi mebileng. (2)
- 1.1.4 Gore ba se otlele ba nwele/Basepelakadinao ba apare diaparo tša go taga/Go be le lerato le tlhomphano ge go sepelwa ditseleng/Go hlompha melao ya tsela.
(tše pedi tša tše) (2)
- 1.1.5 Go eletšwa badiriši ba ditsela gore ba latele melao ya tsela. (2)
- 1.1.6 Merwalo ya go feta tekanyo/Go hloka mangwalo a maleba a bootledi/Lenyatšo/Diphoofole ditseleng/tirišo ya selefone/Dikotsi tša tlhago.
(karabo ya maleba e tla amogelwa) (2)
- 1.1.7 Tshwantšhanyo: Mošomo wa sona ke go bapetša dithuthuthu le dipeolwane. (2)
- 1.1.8
- Ke dipšhešamare tša madirwakaboomo – ditiragalo tša go nyamiša tšeo motho a di hlotšego ka maikemišetšo.
 - A tswalelwa ka lediga la mongangapane – malapa a fedišitšwe. (4)
- 1.1.9 Balekwa ba tla tšweletša dikarabo tša go fapana. (dintlha tše tharo) Mohl. Go ba tšeela mangwalo a bootledi/Go ba tswalelela ntlwanaswiswi semetseng/Thutotsošološo ya baotledi. (3)
- 1.2 1.2.1 A ka hlagelwa ke kotsi a gobala/A ka hlokofala/A hlolela badiriši ba bangwe ba tsela kotsi/dikotsi/kgolego/tshenyegelo.
(Tše pedi fela) (2)
- 1.2.2 Gantši dikotsi di hlolelwa ke baotledi ba go hlokomologa melao ya tsela go swana le bao go bolelwago ka bona mo temaneng ya 3 mo go 1.1. (2)
- 1.2.3 Go hlapetša ka tshwanelo/ Mo go nago le tlhalelo ya bahlapetši ba ditsela, mmušo o ba oketše/Mmušo o tiiše letsogo kgahlanong le bao ba tshelago melao ya bootledi. (2)
- 1.2.4 Go fa bagobadi thušo ya maleba/taetšo ya kotsi. (2)
- 1.2.5 Dikarabo di tla fapana.
Mohl. Manyami – bošaedi le go se hlokomele ga baotledi ba bangwe go ka hlola mahu. (3)

[30]

Tokelo ya ngwalollo e ileditšwe

Phetla

MAM
RM

RJS

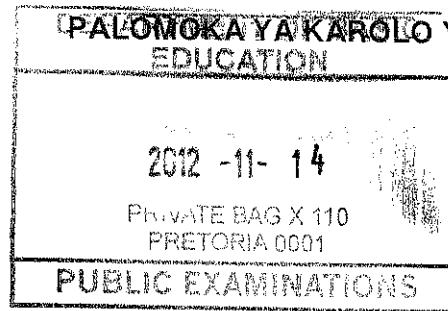
PALOMOKA YA KAROLO YA A:
EDUCATION

30

KAROLO YA B: KAKARETŠO

POTŠIŠO YA 2

Mehlala ya dikarabo:

Dintlha

	DITSOPOLWA		DINTLHA
1	'Ge o na le mmele wo montši amogela seo gore o tle o kgone go phela le go phedišana le batho ba bangwe ntle ga go lwa le bona.'	1	Ge o na le mmele wo montši o amogele o tla phela le batho ka khutšo/lethabo.
2	'Hlokomela mmele wa gago ka go hlapa le go apara diaparo tše kaone tša go go swanela gore batho ge ba go lebelela ba kgahlege.'	2	Batho ba a kgahlega ge o itshwara gabotse.
3	'O tla bona o tla ipshina ka bophelo.'	3	Bophelo bo tla ba bonolo go wena.
4	'Itswalanye le batho gore ba tle ba kgone go go amogela.'	4	Batho ba tla go amogela.
5	'Phela le bona ka lerato le tlhompho, o tla bona ba tla go rata le go go hlompha.'	5	Batho ba tla go hlompha le go go rata.
6	'O tla ipshina ka bophelo ka gobane o tla ba o phela le magageno ka khutšo.'	6	O tla phela o iketlile le ba geno.
7	'Ge o ka dira ka bokgoni mongmošomo o tla go rata le go go hlompha.'	7	Mongmošomo o tla go rata ge o dira mošomo ka botshepegi.
8	'O tla bona o tla atlega wa ba wa phološa lapa leno.'	8	O tla atlega bophelong.

Temana

Ge o na le mmele wo montši o **amogele** o tla phela le batho ka khutšo. Batho ba a **kgahlega** ge o swara le go **hlokomela** mmele wa gago. Bophelo bo tla ba **bonolo** go wena. Batho ba tla go **amogela**. Batho ba tla go **hlompha** le go go rata. O tla phela o **iketlile** le ba geno. Mongmošomo o tla go **rata** ge lo dira mošomo ka botshepegi. O tla **atlega** bophelong.

Mokgwa wa go swaya:

D = Dintlha, P = Polelo, M = Mantšu

D: Dintlha tše šupa (7) tše tšweleditšwego – meputso ye šupa (7)

P: Tšhomišo ya polelo ya maleba – meputso ye mebedi (2)

M: Palo ya mantšu go ya ka taelo – Moputso o tee (1)

PALOMOKA YA KAROLO YA B:

10

Tokelo ya ngwalollo e ileditšwe

Phetla

KAROLO C: THUTAPOLELO LE TŠHOMIŠOPOLELO**POTŠIŠO YA 3**

- 3.1 D/Batho ka moka (1)
- 3.2 Setšweletšwa (Selefoune)/fonte ya go fapana/tirišo ya leswao/tšhomišo ya maatla a polelo/kotofatšo ya mantšu. (tše pedi tša tše) (2)
- 3.3 'Bolela o ipolelele', e šupa gore motho ge a bolela ka selefoune o a ipolelela ga a romeletše yo mongwe. (2)
- 3.4 Ka ponyo ya leihlo. (1)
- 3.5 Go gatelela kganetšo ya go ba wa maloba/sekgale. (2)
- 3.6 Dikarabo di tla fapana:
Mohl. Aowa, go na le kgonagalo ya gore molaetša o fetošwe.
Ee, ge moromiwa a tshepagala molaetša o tla fihla o feleletše. (2)
- [10]**

POTŠIŠO YA 4

- 4.1 A/Ya mehleng (1)
- 4.2 Banna (1)
- 4.3 Toka e a phethagatšwa/Mogononelewa o a swarwa. (2)
- 4.4 Moaparo/Yunifomo/Dihaka/Sethunya. (2)
- 4.5 Lekopanyi le kopanya mafoko/mafoko/dikgopolo tše pedi. (1)
- 4.6 Leswao la makalo le laetša kgatelelo ya kgopolo/Tlhokomelo/Pefelo. (1)
- 4.7 Maikutlo ke a lethabo: O thabetše go bona katlego mošomong wa gagwe/
Maikutlo a go hloka kgahlego: Ga a kgahlwe ke ditiro tša bosenyi. (2)
- [10]**

POTŠIŠO YA 5

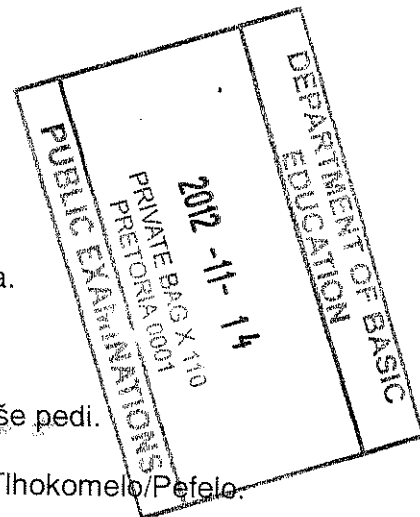
- 5.1 Lediri - ruta (1)
- 5.2 Batho **ba bagolo** – sebopego (2)
- 5.3 E be e na le – e na le (2)
- 5.4 se rutegilego/a ithutago – moselana wa - go mafelelong a lediri (2)

Tokeilo ya ngwalollo e ileditšwe

Phetla

MAN
RM

MS

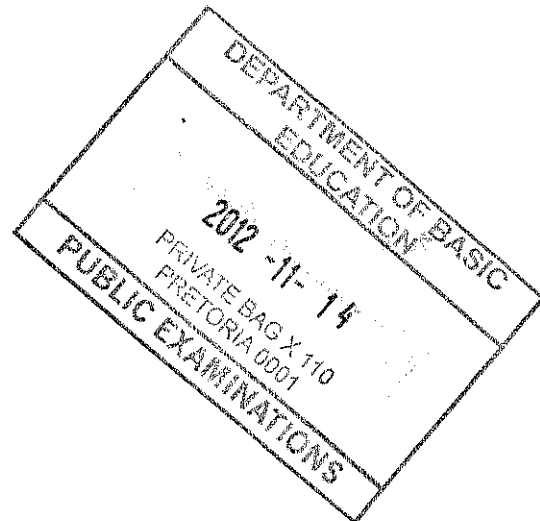

5.5 Mahlodi o rile/boletše gore o kgona go bala le go ngwala. (1)

5.6 Gona – go na
Lephephelatlhahlobo – lephephe la tlhahlobo
hee,/hee! (2)

[10]

PALOMOKA YA KAROLO YA C: 30
PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 70

Tokelo ya ngwalollo e ileditšwe

MJ
MAM
RM